

Épésá Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga Épésá suwahpeq mó opéq mó opérué kosíwáhnorúwe. Anehe we Aroma suwahpeq karábúsiipéq míotaq wega mah pahsí sehira néna Tíkíkúsi awuwana wega Épésá suwahpeq Sísá tagariáh ké mewe móriuwe. Mah pahsí áwahewé Maniká tagariáh ké moke morá íwíáhue peh morá ké tahnsa míagehe teíre. Manikánka wene kaweq sansá sokigi ariuwe teíre. Weh ahre kawerue míageheéna teíre. Anehete éhwéhmé owainawa kiotaikorahúna ehwéh teíre.

Poraga Épésá suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Épésá suwahpeqte kéó, íné Poraga sehira nu pahsí sáhnsahwe tagahro. Ite Manikáne animárí méq Sísá Karáhéne sansá kawerue sehgiówe. Sísá Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka we awahbeh sansánéna omaq intena eqmaq nuwowe.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itehye.

Manikánka ite Sísá tagariona ke áhnte kaweq naneq náí náini ehwéhne.

³ Itene Wahnah Sísá Karáhéne abowá Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Ite Sísá Karáhéreq mía míaúnayabé Maniká Iteriboga ite págege

aitankeheéna moke íópeqté kaweq naneq náinire.

⁴ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq wereq Sísa Karáhéreqne animáí míageheéna omaq itowe. Wegá tagehtaq íre ahababáq ke méq peh kaweqtaq mía míageheéna omaq itowe.

⁵ Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboíréna we awahbeh sansánéna iwíáhúe omaq itowe. Wegá iwíáhéna, Sísa Karáhéga miráínaga wensabé aiq pútare ataneherao ke néne animáí úkigehe iwíáhúwe.

⁶ Wene arutaboírí ahnínkáwágá miraúnsabe Manikánka anotahtaq séhréh aíténa wáh kaweraitowe. Minayabe Manikánsabe, Anotah aní móne ateq wenáwíq pankereq iwíáh iwíáh atone.

⁷ Sísa Karáhéga ite meirena itene ahababáq kaweraitanieéna putiotaq wene korahq tuwe. Wegá miraúnsabe Manikánka anotahtaq arutaboíraiténa itene ahababáq sabi iúena insahwé aítowe.

⁸ Insahwé aíténa anotahtaq arutaboíraiténa itensabé, Ahtebia ánimáí méq tábúsoqme iwíáhoraho ke míáthro aítowe.

⁹ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka naho mirainauge ú iwíáh we awahbeh iwíáh íre teiasa peh amahnága teíre.

¹⁰ Awehraq tanáhráq sínaraq Manikánka moke miraú naneqmarí soruparankéhe. Moke íópeqté náneqkakáq mah marákó marákóípeqté náneqkakáq soruparena Sísa Karáhénsabe, Minawari moke wahnahnúno atankéhe.

¹¹ Manikánka moke wene arambéhri pehipi íre miraia ebeqme tábúsoqme iwíáhéna anehe

miraire. Miraue tábúsoqme iwíáhéna ite Sísa Karáhéreq méq wene animárí míageheéna Manikánka iwíáhue omaq itowe.

¹² Ite Asiu kegá Sísansabé téh aiq pútare ateq wene sánsá sehgiune. Itega, Maniká téhrehnka in-serahni aní ména págege aní míéhre ateq wensabé iwíáh íwíáh atageheéna ite omaq itowe.

¹³ Itega moq aiq pútaq ehwéhme ite kaweritahráhi ehwéh írátótaq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárówana Manikánka Wenawa iteba eqmataire. Manikánka, Sísansabé aiq pútare atéhra kebá Néníwa eqmaraníe únsabe wene kaweq animárí míageheéna Wenawa iteba eqmataire.

¹⁴ Manikáne Awanka itereq mía míai puag Manikánka náníe i naneq nánawire aiq tagaríone. Wega kaweritárái puag mókake weba mía míaéq moke kaweq naneq meyaneheqmúne éq áwénunúne. Áwénunéq wensabé iwíáh íwíáh atone.

Poraga Épésa suwahpeqte keyábé púrerarito ehwéhne.

¹⁵ Ínéga írátíomé itega itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ateq Maniká tagaríáh keyábé irutaboírowe. Itega irutaboíro ehwéh irena

¹⁶ Manikánsabe kaweróne ata ataéna íre túbáh aguge. Púrerutaq itensabé niahrreraq matawéna ite éhweh Maniká Iteribo teawa teawanuge.

¹⁷ Itene Wahnah Sísa Karáhéne Manikánsabe púrerue kaweq iwíáh arito teawúge. Itega Manikáne sánsá kawerue ahtebageheéna wensabé, Arene sánsá sokigi ario teawúge. Maniká Iteribo kiotaiki aní ména anotah tehrehnkakáq aní míéhre.

18 Itega áwénunúna naneqme áhnte kaweq naneqme awaq miageheéna Manikánka ite omaq itowe. Minayabe kawerue tagariageheéna Manikánsabe, Itene irupipeqté iúrá tagahro arito teawúge.

19 Itega Manikáne págege arámbéhrí íre agehgamarahráhuéne. Wensabé aiq pútare atona ke Manikánka anotahtaq págege aítana séhréh aita aitaire. Minayabe itega ahtebageheéna púreruge.

20 Sísa Karáhé pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atena págege atena íópeq wene ayah púpeq tútuue míahno atonserah ite moq págege aítana séhréh aita aitaire.

21 Sísa Karáhéga moke wahnah kereq anotah anímárinseq íópeqté kéné wahnah kereq págege kereq kiotaikire. Wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire. Amahnágaákáq mókakeakáq wenáwíqka peh kiotaikinae.

22 Manikánka Sísansabé, Moke wahnahnúno atena moke íné tagaríáh ké auráq matawé wahnahnarito atowe.

23 Moke we tagariona ke Sísa Karáhéne anonka tahnsá míonana we itene iyahqno tahnsa míéhre. Wegá Maniká tagariona ke auráq matawéna wahnahnaitéhre. Wegá moke kéh náneq miraue náiena wahnahnire.

2

Manikánka ite iriwe oganúq itena Sísa req wahnahnoro aito ehwéhne.

1 Menah itega Manikáne ehweh anterueq ahbabáq aruqarurowe. Itene ahbabáqka ite subiq sutairaq ite pusa ké tahnsa míarowe.

² Mi tanáhráq itega mah marákóipéqté áhbábáq sánsá sehgieq owainawamaríné wahnahne sánsá sehgirowe. Mi ahbábáq wáhnáhnká moke Manikáne ehweh anterúáh ké aiq saiqnariéhre.

³ Menah itega moq Manikáne ehweh anterúáh kégá ahabáro serahnuraune. Itene irupipeqte iuwahbeh iwíáhga aiq saiqnariéh púaq itega irutaboiro sansánkákáq ite iuwahbeh iwíáhákáq sehgirowe. Mi sansámáí sehgieq Manikánka ahabábáq ke kamah aritahna naneq ite moq meyahráhuraune.

⁴⁻⁵ Itega wene ehweh anterutauna puana itene ahabábáqka ite iubiq sutainsabé ite pusa ké tahnsa míaraune. Peh pusa ké tahnsa míaraunaraq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboiraitena kaweraitena oganúq ítáráire. Oganúq ítáráinsabé Sísá Karáhéreq mía míaúne. Manikánka séhréh aitowaq Sísansabé aiq pútare atáráúnayabé ite kaweraitáráire. Peh morá Manikánka arutaboiraitéh sánsánká ite meirena kaweraitáráire.

⁶ Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq atotaq ite moq wereq iriwe oganúq itena Sísá Karáhéreq íopeq tútuue wahnahnoró aitowe.

⁷ Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite iwíáhéna mi kawéq sánsá miraúwe. Manikánka árahinsabé miraúwo? Wega ite ómi keyábé anotahtaq arutaboiraito sansa pahsuanieéna miraúwe. Mókake mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri mina aiq ahtebageheéna ite oganúq itena Sísá Karáhéreq íopeq tútuue wahnahnoró aitowe.

⁸ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárónsabé Manikánka ite anotahtaq arutaboiraitena ite

meirena kaweraitáráire. Íre iteitega mirauronka kaweraitáráire. Írakaumo. Manikánka wáh kaweraitáráire.

⁹ Íre iteitega arambehriuronka kaweraitáráire. Minayabe iteíwíq íre pankerahráhowe. Írakaumo. Itega mirauronsabé íre iwíáh íwíáhorahowe.

¹⁰ Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite oganúq itena we awahbeh arámbéhrí miraigeheéna omaq itena mi arámbéhrí kawerarowe.

Sísaga miraúnka ite morá ké tahnsa míone i ehwéhne.

¹¹ Ite íre Asiu ke peh nahnsó ke míáhwe. Asiu kegá sene síú amurúruera ite tagéra, Síú íre amurúruáh ké wóe aitárówe. Ite nahnsó ke méq Sísá íre tagariaro ke míaro tanáhráqsábé iwíáhoró.

¹² Mí tanáhráq itega Sísá Karáhé íre tagariarowe. Asiu kené naruo méq Manikánka mirainauge ú ehweh, wene omasa éhwéh íre írátówe. Itega mah marákóípéqté sánsá sehgieq Maniká Iteribo íre tagariarowe. Mókake Manikánka kawerai-tanawire íwíáh íre urowe.

¹³ Ite wáhnaupéqté ké míarotaq Sísá Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowana wene korahqka insahwé aitowaq amahnága ite Sísareq mía míaéq íre wáhnaupéqté ké míáhwe.

¹⁴ Menah Asiu kegá nahnsó keyábé, Iuwahriehre arítárówara nahnsó kegá moq Asiu keyábé, Iuwahriehre arítárówe. Kuri ogirahrue kéhnserah Asiu kereq nahnsó kereqne suwahrieh iwíáhgá kuri tahnsá ógíráhq kowana

Sísa Karáhéga ómi itene ahbabáqsabe pukúnka mi kurí saweyuena iru ukiq itowe.

15 Sísa miraúnsabe ite morá ké miónana Mósísiga sehgióro ú ehwehncá wehuke íre saiqnariahrahire. Sísa miraúnka Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitena itensabé, Ínéreq mía míaéq morá ké míáhro aitowe.

16 Wega itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukútaq itene iuwahrieh íwíáh kaqiuwena Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitena Manikápa móitowe.

17 Menah Asiu ke Manikánseq wahtotaq míarowaq ite nahnso ke íre wahtotaq míarowe. Sísa Karáhéga séna insahwé aite ehweh ite nahnso kereq Asiu kereq iru ukire ehweh tei teinuraire.

18 Sísa Karáhéga nahnso kereq Asiu kereq kaweraitena Manikáne Awa iteba eqmaq áúwátáiraq ite Maniká Iteriboba kowíahrahúne.

Ite Manikáne nah tahnsa múne i ehwéhne.

19 Minayabe ite nahnso ke íre wáhnaupéqté ké míáhwe. Írakaumo. Ite peh Manikáne animarí méq wenkahnáh míáhwe.

20 Ite Manikánka píéh náh tahnsa míáhwaq ite eqmaq iuwátái kereq Manikáne ehweh iraru kereq nahwiahnsanse tahnsá miónana Sísa Karáhé wahq tahnsa míéhre.

21 Abogéh awanká wahqtáq kawerue táhpawe kéhnserah ite Sísa req mía míaonehe. Manikánka píéh náh púana anotah nah kanae. Peh wewene kaweq nahne.

22 Manikánka itereq moke mó we tagaríáh kéreq moráráq sorupaitáráiraq ite wene kaweq nah

míone. Wereq Wenawanseqka mi nahupéq mía
míaóye.

3

Poraga Sísa éhweh nahnsó ke koreriu ehwéhne.

¹ Íné Pora Sísa Karáhéne arambehriu anínéna
ite nahnsó ke séhréh aitaráunsabé mó kegá
karábúsiipéq móintárówe.

² Manikánka ite nahnsó ke séhréh aitankeheéna
wega ínénsabe arutaboiraíntena omaq intena,
Kosíwáhnorúno aintaráime írátówe.

³ Asiu kereq nahnsó kereq morá ké úké
ehwehmé nahomé kopípéq kowe. Menah
Manikánka mi ehwéh teniátáirana minayabe
métáq mah pahsíipéq pehgáriq ehwéh sehiranue
aiq teiewóge.

⁴ Sísa Karáhéga Asiu kereq nahnsó kereqs-
abé miraináú arámbéhrí nahomé kopípéq kowaq
itega néne pehgáriq ehwéh kawerue sáhnshírataq
íné Poraga Sísa Karáhéga miraú arambehri aiq
kawerue ahtebehre íwíáhigehe.

⁵ Naho Manikánka mi kopéqté ehwéh wehuke íre
teiasa peh amahnága Manikáne Awanka mi iwíáh
aitéhraq Manikánka eqmaro kereq wene ehweh
irare kereqka irone.

⁶ Naho kopípéq ko ehwéhme pahsuqme teiníboq
íráhro. Amahnága Manikánka íre peh morá Asiu ke
kaweraitéhre. Sísa Karáhé éhweh íreq wensabé aiq
pútare atona kewé Manikánka moke kaweraitéhre.
Moke kaweraitéh púaq Sísansabé aiq pútare atona
kewé nahnsó kereq Asiu kereq peh morá ké
míone. Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka náinie
i naneqmarí ite ómi morábí awaq mianéhe.

⁷ Manikánka ínénsabe arutaboiraintena omaq intena, Mah kawéq éhwéh kosíwáhnorúno aintowe. Mi arámbéhrí kawerue mirainkeheéna Manikánka págege aintena séhréh ainta aintaraire.

⁸ Moke Manikáne arambehrio kegá íné kiotaikowana Manikánka ínénsabe arutaboiraintena séhréh aintéhre. Íre ínénéga kawéq arámbéhríuraunka Manikánka o arámbéhrí níátáire. Írakaumo. Wewega iwíáhéna ínénsabe, Sísa Karáhé éhwéh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. Sísave áhnte matíéh ání míéhmana mina matíéh náneqme íre sáhnsahoráhire.

⁹ Manikánka moke ménsámehnsánkakaq wehukeakáq mirarena wega mirainauge ú iwíáh naho íre teiasa peh kopípéq kowe. Peh kopípéq kowana amahnága wehukega wene iwíáh ahtebageheéna kosíwáhnorúno aintáráire.

¹⁰ Naho Manikáne iwíáh peh kopípéq kowara amahnága ite Asiu kereq nahnso kereqka moráráq momiwíue wensabé iwíáh íwíáhúne. Iwíáh íwíáhúnara íópeqté anotah anímárinseq mibeqté wáhnáh kéreqka ite tagéra Manikáne ahtebia iwíáh ahtebéra iwíáh íwíáhigehe.

¹¹ Manikánka naho iwíáhéna, Mókake Sísa Karáhéga miráina arámbéhrígá wensabé aiq pútare atáh kéwé Asiu kereq nahnso kereq peh morá ké míagehe úwe. Amahnága mi arámbéhrí aiq parabarúéhre.

¹² Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaúne. Mía míaúnayabé we Maniká míéhabeqte áh púana Manikánsabe íre áhreia wensabé itene iwíáh teawa teawanúne.

¹³ Amahnága teiúme ite séhréh aitónsábé mó

kegá níwíóqnahnsabé iwíáh kíkíriyeho. Minayabe ireq túbáh agiyehboq ite séhréh aitó púaq Sísane sánsá kawerue sehgióro.

Épésa kegá Sísane sánsá kawerue sehgigeheéna Poraga púrerarito ehwéhne.

14 Manikánka áhnte miraurai naneqsabé iwíáhéna nirehunseraráq ména Maniká Iteribonsabé iwíáh íwíáhéna púreruge.

15 Maniká Iteribowe moke Sísansabé aiq pútare atáh kéné Sibowá míéhre. We mah marakóípeqté kéreq íópeq poko kereqne Iteribo míéhre. Wegá ite moke íwíraitéhre.

16 Manikámé áhnte kaweq naneq matíéhre. Minayabe ínégá wensabé, Arenawanka ite séhréh aitená págege aitankeheéna púreruge.

17 Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáh púana wegá itene irupipeq mía míaire.

Awanká ánúqka marakóipeq íre wahto túirana mi awánká págegeue kéhnserah itega mó keyábé irutaboírirataq Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgiórahowe.

18 Sísá Karáhéga itensabé anotahtaq arutaboíraitéhre. Wegá íre pehgárita arutaboíraitena peh anotahtaq arutaboíraitéhre. Iteq moke mó Maniká tagariáh kéreqka minayabe ahtebageheéna itensabé púreruge.

19 Wegá arutaboíraitéh sánsámé anotah sansá púaq minayabe itega íre moke ahtebahrahúne. Mi sansánkákáq wene moke mó sansánkákáq ahtebageheéna itensabé púreruge.

20 Manikánka págegeue séhréh aitena áhnte miraorahire. Wega miraorahinka itega iwíáhue púrerona naneq kiotaikire.

21 Sísa Karáhéga miraúnsabe ite we tagariona kegá momiwíéq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheqmúne. Aiq míre.

4

Ite Maniká tagariona ke Sísa Karáhéne anonka tahnsá míone i ehwéhne.

1 Íné Poraga itene Wahnahne arambehri miraoraunsabé karábúsiipéq móíntárówana mahtaq míónsábé néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite omaq itena kaweraitaráinsabé we awahbeh sansá tábúsoqme sehgióro.

2 Píribahri ke míéhboq ahriahri peh uwareasa ké méq pehwehrie míáhro. Wensabé wensabé arutaboírég we séhréh atéhorro.

3 Manikáne Awanka iru ukiq ítéhnsábé mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá íwíáhorro.

4 Manikánka omaq itowaq minayabe, Mókake moraráq kaweqtapéq awaq mianéhe íwíáhúne. Mira íwíáhúnayabé ite peh morá ké úkuraune. Manikáne Awame peh morá áníne.

5 Itene Wahnah moq peh morá áníne. Wensabé aiq pútare ate sansa moq peh morá sánsáne. Wenáwirue wání meona sansá peh moráe.

6 Manikámé peh morá áníne. We mah kehiná kéhínané Iteribo ména itetaq moke wahnahnéna ite míonarabeq arambehriéna moke itene irupipeq míéhre.

⁷ Sísá Karáhéga wene arambehriraq ite sainsúéhnsereh itega kawerue miraigeheéna wega ite mó aní mó anínue íópeqté náneq náiena págege aitéhre.

⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wegá íópeq kiutaq áhnte saiqnarito ke meriqmena móríténa wehuke wene arambehriraq sainsuena íópeqté náneq náriena págege arítéhre ire. *(Buk Song 68.18)*

⁹ Íópeq kiu ehweh áwahewé Sísá Karáhéga íre peh íópeq kiuwe sokigi aíre. Írakaumo. Téhwe we marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Marakóipeq tumío anínká iriwe ména íópeq kiwéna moke íópeqkákáq mah marákó marákóákáq wahnahninieéna kiuwe.

¹¹ Sísá Karáhéga wene arambehri sainsúéhre. Wegá mó keyábé, Eqmaro kene arambehri miraoro aíténa mó keyábé, Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké míáhro aíténa mó keyábé, Nahnsó ke suwahpeq Manikáne ehweh koréri sererínoro aíténa mó keyábé, Íné tagaríáh kéréq wahnahné arámbéhríoro aíténa mó keyábé, Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrírítáq ítéhre.

¹² Ite Maniká tagaríáh kégá Sísá Karáhéne arambehri kawerue miraigehe aitéhre. Sísá Karáhé tagaríáh ké págege aíténa kaweqtaq mía míaiigeheéna wega mi arámbéhríwárítáq wahnah ke sainsúéhre.

¹³ Ite Sísá tagariona ke wene sánsá ahtebéq moráráq kawerue sehigigeheéna wega mi arámbéhríwárítáq wahnah ke sainsúéhre. Sísane arambehriwarítáq wahnah kégá séhréh aitéhrataq moke ite Maniká tagariona ke morá ké méq

anonani tahnsa míone. Anonani tahnsa méq wenahni Sísa Karáhéne sansá kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgióneheqmúne.

14 Wene sánsá tábúsoqme sehgiónaraq káriq anínká áhwára áhwára inserahni sansá íre oneheqmúne. Mi tanáhráq múguwahgu sansá íre sehgiónehe. Mó kegá péhe éhwéh íwáhnorirataq sensabé íre aiq pútare aritanehe.

15 Itega péhe éhwéh pehragéq mó keyábé irutaboiréq aiq pútaq ehwéh pehwehrue irarero. Áhwára áhwára sansá sueq Sísa Karáhéne sansá tábúsoqme sehgióneheqmúne. We itene iyahqno tahnsa míéhraq íte wene anonka tahnsá míone.

16 Wehukéniné arupipeqté íwíáhga wene aigará, ayahnkara, aura mó arámbéhrí mó arámbéhríue sainsúéhnserah Sísa íte wene arambéhriúna ke mó arámbéhríráq mó arámbéhrírárue saiiúwéhre. Wegá saiiúwéh arámbéhríúnayabé íte wene anonka tahnsánue kaweqtaq míone. Wegá saiiúwéh arámbéhrí tábúsoqme sehgiónaraq we séhréh atéhónehe. Wensabé wensabé irutaboiréq íteite we séhréh atéhúnaga íte Sísa íte anonka kaweqtaq méq anonúkúne.

Ahbabáq kega mirao serahniyehboq kawerurero i ehwéhne.

17 Itene Wahnahne sánsá págegeue teiníboq írátíáhro. Maniká íre tagaríáh náhnsó kegá mirao serahniyeho. Segá peh ahbabáq íwiáhéra

18 sirupipeq sunkíkírirara íre tábúsoqme íwíáhorahowe. Se múguwahguéra saiyoo puara Manikánka oganúq sitahráhi sansá íre ahtebahwe.

19 Sega kaweq sansá suera ahabábáq aruqaruowe. Sega íre mirao naneq sansá pehipi miraéra minayabe íre siyehitehre. Sega mirao serahniyehboq kawerurero.

20-21 Sega mirao sansámé íre Sísá Karáhéne sansáne. Ite Sísane sánsá ahtebarotaq mi ahabábáq sánsá íre ahtebarowe. Itega Sísá Karáhé éhweh ireq kéraneheqmúne íwíáhowaq ínereq mó kereqka wene aiq pútaq sansá íwáhnoruraune.

22 Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhgá íre kaweq naneqmarínsábé arutaboiorwana menah saiq-nariarairaq ahabábáq sansa sehgirowe. Amahnága itene irupipeqté áhbábáq íwíáh súáhiro.

23 Itene irupipeq kaweq íwíáh kankehboq peh kaweq sansánsábé íwíáhero. Manikánka kaweqtaq ména íwíáhinserahnoro.

24 Miraéq tábúsoqme íwíáhéq Maniká awahbeh sansá sehgieq kaweqtaq mía míaoro.

Abiahnsaninaraq apubúue parabaruo i ehwéhne.

25 Ite Sísá Karáhéne anímárí méq peh morá káhnáh míáh púaq péhe éhwéh irariyehboq peh aiq pútaq ehwéh irarero.

26 Mó anínsábé aru págegeue abiahnsanéq ahabábáriyehboq apubúue parabarúáhiro. Abiahnsanónawe ío tupekínaraq abiahnsa peh kehnehboq apubúue parabarúáhiro.

27 Owainawanka iteba séna ahabábáq íúgi ínehboq abiahnsanirataq apubúue parabarúáhiro.

28 Menah aebóuro kegá mókake mó aebóiyehboq ápeq meyagéhboq arambehrioro. Tabonah ke nárieq séhréh aritaneheéq arambehrioro.

²⁹ Ahabáratáhráhi ehwéh irariyehboq peh morá séhréh atáhráhi ehwéh irarero. Séhréh atáhráhi ehwéh irarinaraq íréhra kegá tábúsoqme iwíáhéra kaweqtaq míagehe.

³⁰ Abehq éhwéh irarirataq Manikáne Awane aru págege agíneho. Manikáne Awanka iteba mía míai puaq ite wene animárí mionana Sísaga tuina tanáhráq ite airaiq kaweraitankéhe.

³¹ Teiéna sansámé súáhiro. Abiahnsame, áyátéwé, taonsahwé, tobeh ehwehmé, éhruru ehwéhmé, ahbabáq atewé, moke mi sansámárí súáhiro.

³² Mi ahbábáq sánsámárí sueq mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró. Sísá Karáhéga miraúnsabe Maniká Iteriboga itene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matíéhre. Mina inserah mó anínká are ahbabáratahnah mi ahbábáq íre iwíáhue ahrreraq matiahno.

5

Wensabé wensabé irutaboiréq we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Ite Manikáne arutaboiri animárí mionayabé we awahbeh sansá sehgióro.

² Naho Asiu kegá Maniká titiratówana kaweq kunkúni naneq mire éna kawerowe aritowe. Segá titiratówana Manikánka, Kawerowe aritonserah Sísá Karáhé ite kaweraitanieéna pukúwana Manikánka wensabé, kaweróne atowe. Sísaga pukútaq itensabé anotahtaq arutaboírúnserah itewe moq wensabé wensabé irutaboiréq we séhréh atéhoró.

³ Itewe Manikáne animárí míáh púaq ahbabáq sansa miraome íre ábérehre. Mó aniné weh

ahre abariéwé, íre kaweq sansámé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekime pehragahro. Ite Manikáne animáí míáh púaq minawarinsábé íre ehwehnoro.

⁴ Ehbome, múguwahgu ehwéhmé, ogie ehwéhmé pehragahro. Minawari íre ábéreh sansáne. Írakaumo. Moke ahabábáq pehragéq peh Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh atáhro.

⁵ Ménsámehnsánsabe arutaboiri anímé owainawansabé titiratéh ání tahnsane. Minayabe ménsámehnsánsabe arutaboiro kewé, mó aniné weh ahre abario kewé, íre kaweq sansá mira aruqaruro kewé Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka wahnah wahnahnóyarabeq íre kioráhowe. Minayabe ahtebahro.

Peh téhrehraβεqte kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁶ Manikánka mi sansáno ke íre kamah arinkéhe eme péhe éhwéhnowe. Sene múguwahgu ehwéhnsábé aiq pútare arítéhboq kawerurero. Manikánka mi ahabábáq sánsáno ke, wene ehweh íre sehgiro ke anotahtaq kamah arinkéhe.

⁷ Minayabe mi ahabábáq sánsáno kereq íre míáhro. Sene ahabábáq insoqitéhboq sereq íre míáhro.

⁸ Menah itewe mi ahabábáro ke tahnsanéq sunkíkírirabeq míarowe. Amahnága itene Wahnahne animáí míáh púaq téhrehraβεq míáhwé. Ite téhrehraβεq míáh púaq sunkíkírirabeqte sánsá pehragéq peh morá téhrehraβεqte káwéq sánsánoro.

⁹ Téhrehraβεqte sánsá sehgiro kegá kaweq sansánéra tábúsoqme arámbéhríera aiq pútaq ehwéh irarewe.

10 Itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

11 Sunkíkírirabeqte áhbábáq sánsáno kereq íre méq peh sene ahbabáq pahsúáhiro. Sene ahbabáq sansanká kaweq naneq íre áhwárahahire.

12 Segá kopí péq mirao sansámé niyehiteh sansá púana minayabe móme íre irarinie.

13 Téhrehnka moke sansá áwahe sokigi ainieéna ábóraq marahráhire.

14 Téhrehnka moke sansá áwahe ábórararuahna puana mó íre kopéq suahráhire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Sugahna aníno, irigúno. Pusa ké míáhrabeqte iriwe míahno. Iriwe míéhraqmé Sísa Karáhéga téhrehme kaweq sansámé sokigi ainkéhe íre. *(Aisaia 26.19)*

Píah nahnsabé múguwahgu agéra ahbabáq aitahráhi sansáne i ehwéhne.

15 Itega sehgió sánsá kawerue auráq matíáhiro. Múguwahgu kegá onserahniyehboq peh ahtebia ké tahnsanue míáhiro.

16 Mah tanáhráq pehipi sotaikínehboq ahriahri Manikáne arambehri miraoro. Mah tanáhráq íre kaweq tanáhráq púaq kawerue arambehrioro.

17 Múguwahgu sansániyehboq itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

18 Píah nahnsabé múguwahgu iyeho. Ahqáho. Mi sansánká ahbabáq aitahráhire. Manikáne Awanka itene sánsá moke wahnahninkehboq teaweq, Nirupipeq mía míaé auráq íntáriahno teawéro.

19 Itereq mó Sísa tagaríah kéreq moraráq méq itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atanéhboq

Sísansabé iwíáh íwíáh igónkónoro. Moke Púkuipéqté igónkómé momiwíorabeqte igónkómé Manikáne Awanka iwíáh aitárái igónkómé wensabé iwíáh íwíáhoró. Itene irupipeq eyoyóue igonkónéq itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáhoró.

²⁰ Ahriahri Maniká Iteribonsabé moke mó naneqsabé, Kaweróne atáhro. Itene Wahnah Sísá Karáhé áwírue kaweróne atáhro.

Ahrerono, iteruwehqsone ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

²¹ Itega Sísá Karáhénsabe irutaboiréq áhteno puq morání moráninue Sísá tagariáh kéné ehweh ireq sehgióro.

²² Ahrerono, Sísá itene Wahnahne ehweh kawerue sehgiónserah iteruwehqsone ehweh moq kawerue sehgióro.

²³ Sísá Karáhéga we tagariáh kéréq wahnah-ninserah awehkawagá wene ahraq wahnah-ninkehe. Sísá Karáhéga ite kaweraitéhsabé ite we tagariona ke wene anonka tahnsá úkue míone.

²⁴ Minayabe ite Sísá tagariona kegá wene ehweh kawerue sehgiunanserah ahreronká iteruwehqsone ehweh kawerue sehgióro.

Weho, itene ahreronsabé irutaboiroro i ehwéhne.

²⁵ Sísá Karáhéga ite we tagariona ke arutaboiraitena ite kaweraitanieéna pukúwe. Weho, Sísaga itensabé arutaboirinserah itene ahreronsabé moq irutaboiroro.

²⁶ Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwaq wene kaweq ehwéh írátáúnaga kaweqtaq méq wání meraune. Mirauraunayabé amahnága kaweqtaq miahrahúne.

27 Ite we tagariona ke íre ahbabária peh kaweqtaq mía míageheéna Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwe.

28 Wehga wene anonka arutaboiréna kawerue wahnahninserah wene ahreyabé moq arutaboirue wahnahninkehe. Wene ahreyabé arutaboiri wehgá wewensabé moq arutaboirire.

29 Wehukeníká wewene anonkansabé, Nuwahriehre íwíáh íre iwíáhire. Wewene anonkansabé arutaboiréna kawerue wahnahnéna táhutahirire. Ite Sísaga tagariona ke wene animáři púana wega ite kawerue wahnahnaitéhre.

30 Ite Sísaga Karáhéne anonka tahnsá púana wega wahnahnaitéhre.

31 Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wehga wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq mía míainkehe. Se morá ání tahnsanue míagehe ire. *(Stat 2.24)*

32 Mi ehwéhnká íre peh morá weh ahreyabé irarire. Mi ehwéhnká Sísaga Karáhéreq we tagariona kereqsabé moq irarire.

33 Weho, morá ání tahnsanue míagehe irarinsabé arerene anonkansabé arutaboiré kawerue wahnahnónanserah arene ahreyabé moq arutaboirúno. Ahrega wenawehqne ehweh kaweruwe irena wensabé iwíáh iwíáhinkehe.

6

Iteinoibone ehweh íráhro i ehwéhne.

1 Animáři, iteinoibone ehweh íráhro. Itene Wahnahnka sene ehweh íráhro aitéhnsábé mina aig kaweq sansáne.

2-3 Manikánka sehgióro ú ehwehnká mahraréna,

Iteinoibonsabé iwíáh íwíáhoró. Mirairataq kaweq-
taq méq mah marákóráq ore orení uragéhe
ire. *(Lo 5.16)*

Wega sehgióro ú ehweh irarútaq wega mah omásá
éhwéh téh irarúwe.

Itene animárí tábúsoqme síwáhnororo i ehwéhne.

⁴ Sibowárého, itene animárínsábé áhnte ehwéh
aruqarurónka siwahsoreqsirara sega itensabé
abiahnsa aitagéhe. Minayabe mi sansá sueq itene
animárínká itene Wahnahne sánsá kawerue ahte-
bagehboq tábúsoqme síwáhnororo.

*Itene Wahnahne ehweh kawerue sehgióro i
ehwéhne.*

⁵ Mó kené arambehriraq saiqnariáh kéó, itene
marakóipeqté wáhnáhmárínsábé áhtenék sene
ehweh kawerue sehgióro. Sene arambehriraq
taoraho iyehboq Sísa Karáhéne arambehri
kawerue miraonserah sene arambehri moq
miraoro.

⁶ Íre peh morá sega tagehrataq kawerue aram-
behrioro. Írakaumo. Sega íre míéh rataqkákáq
kawerue arambehrioro. Ite Sísa Karáhéne aram-
behrio ke púaq moke mirao arámbéhrí kawerue
arambehrioro. Minawé Maniká Iteribo awahbeh
sansáne.

⁷ Itene marakóipeqté wáhnáhné arambehri mi-
raotaq íre peh morá sene arambehri miraowe.
Mi arámbéhríwé Sísa itene Wahnahne arambehri
úkire.

⁸ Minayabe mi arámbéhríirataq iru eyoyóue
kawerue arambehrioro. Sísa itene Wahnahnka
moke kaweq arámbéhrío ke ápeq náinkéhe.
Arambehri saiqnariáh kéreq sene arambehriyabé

móne méyáh kéreq peh morá íwíáhéna mókake ápeq náinkéhe.

⁹ Arambehriraq wahnahno keo, iteba arambehrio keyábé peh kaweq sansánoro. Anotah ehwéh aritéhboq itene ehweh kawerue sehگیراتا itega se pehwehrue arítáhiro. Itereq sereqne íópeqté Wáhnáhnká íre mó íwíáh mó íwíáhíre. Wega moke wehukeyabé peh morá íwíáhi puaq minayabe ahrreraq matawéq kawerurero.

Sísa tagariáh kégá owainawamarínseq ebehúne i ehwéhne.

¹⁰ Ínéga parabaruanau ehwéh íráhiro. Itene Wahnahme ayahnsa kira anínéna págegeue mía míaire. Ite moq mina tahnsa míaneheéq wega séhréh aitéhnsábé weba wahtotaq mía míaéq págegeue mía míaoro.

¹¹ Owainawanka ahbabáq aitehnehboq itega kaweqtaq míaneheéq Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhiro.

¹² Íre wehukereq ebehúne. Írakaumo. Owainawamarínseq sene wahnahmarínseq sunkíkírirabeqte wahnáhnseq áhnte íópeqté áhbábáq kéreq ebehúne.

¹³ Minayabe Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhiro. Mirairataq owainawamarínká iteba siraq ebehirataq sega ite íre iuboráhowaq peh págegeue méq ebehorahowe. Ebeh parabarueq págegeue míahrahowe.

Owainawanseq ebehúna naneqsabé pabeqme ehwéhne.

¹⁴ Owainawanseq kawerue ebehoneheéq teiú náneqmarí sokah sokahue míáhiro. Aiq pútaq

ehwéh irareme itene áréti tahnsáne. Kaweqtaq mía míaéwé káhpahraté miraia síótí tahnsane.

¹⁵ Manikáne kaweq ehwéh insahwé aite ehwéh teríémé itene igárápíté súú tahnsáne.

¹⁶ Sísansabé aiq pútare atewé itene tehne tahnsane. Mi tehnké mararaq pentabehrataq owainawane poriahga íre séuqmianaé.

¹⁷ Manikánka aiq kaweraitéhmé itene págege ayáhúq tahnsane. Manikáne púkuipéqté éhwéhmé itene poka tahnsane. Mi ehwéh irarirataq Manikáne Awanka séhréh aitanáe.

¹⁸ Manikáne Awanka iwíáh aítahna nanegsabé ahriahri púreroro. Mó naneg mó nanegsabé iwíáhue púreroro. Kawerue púreroneheéq túbáh agiyehboq áwéh panantágínaq tagéq moke Maniká tagaríáh keyábé púreroro.

¹⁹ Ínénsabe moq púreraintáhro. Íné íre áhreia Manikáne kaweq ehwéh peh kawerue pahsuaníboq Manikánsabe, Íné págege ate séhréh ato ue teawéro.

²⁰ Íné Manikáne ehweh koreri terinu aní múge. Teri terinunsabé mó kegá karábúsiipéq móíntáhwe. Kaweq ehwéh págegeue teri teriné sansamé kaweq sansáne. Ínéga íre áhreia peh tábúsoqme mirainiboq púreraintáhro.

Poraga Manikánsabe mi ke moke kawerarito ú ehwehne.

²¹ Itene iruí iyáhnábó aní wenáwíq Tíkíkúsie. Wega itene Wahnahne arambehri kawerue mira aruqarurire. Wega íné éhweh teinkeheéna iteba eqmaróge.

22 Ínéwé árahue míéhre íwíáhoo? Íné aneq arámbéhríre íwíáhoo? Íné éhweh Tíkíkásaga moke teiena itene irupipeq eyoyó aitankéhe.

23 Maniká Íteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka itene iru ukiq itehye. Itega kawerue aiq pútare ariteq mó keyábé irutaboirigeheéta séhréh aitehye.

24 Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe anotahtaq irutaboiro kewé Manikánka séhréh aitéhre.

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12